

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานจากการถูกระงับหรือคุกคามรังควาน¹

พันตำรวจโท กฤษณ์ธนา จันทร์เทศ²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานจากการถูกระงับหรือคุกคามรังควาน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน การคุ้มครองพยานในคดีอาญา ความหมาย ประเภท ผลกระทบจากการถูกระงับหรือคุกคามรังควาน หลักการลงโทษทางอาญา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานจากการถูกระงับหรือคุกคามรังควานของประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน(Human Rights) ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคนที่คิดตัวมาตั้งแต่กำเนิด และสิทธิความเป็นส่วนตัว คือ สิทธิที่จะอยู่ตามลำพัง (The Right to be let Alone) โดยปราศจากการรบกวน หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ หลักการพื้นฐานในการคุ้มครองพยานตามหลักความปลอดภัยของพยานตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (UNTOC) และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในคดีอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กร (Good Practices for the Protection of Witnesses in Criminal Proceeding Involving Organized Crime) ความหมาย ประเภทของการถูกระงับหรือคุกคามรังควาน และผลกระทบที่มีต่อเหยื่อ ซึ่งถือเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนและสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลอย่างมาก รวมถึงมีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญา หลักการลงโทษทางอาญา และหลักเกณฑ์การกำหนดความผิดอาญา ตลอดจนเข้าใจถึงมาตรการทางกฎหมายที่ประเทศไทยใช้ในการคุ้มครองพยานจากการถูกระงับหรือคุกคามรังควาน ซึ่งมีมาตรการคุ้มครองเฉพาะทางกายภาพเท่านั้น เช่น การจัดเจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยของพยาน การย้ายที่อยู่หรือจัดหาที่พักที่เหมาะสม เป็นต้น เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งได้บัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการถูกระงับหรือคุกคามรังควานบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในปี ค.ศ. 2021 โดยมีมาตรการทางกฎหมายครอบคลุมการถูกระงับหรือคุกคามรังควานทั้งทางกายภาพและออนไลน์ เช่น การสั่งห้ามเข้าใกล้เหยื่อในระยะ 100 เมตร การสั่งห้ามผู้ถูกระงับหรือคุกคามรังควานเข้าถึงข้อมูลโทรคมนาคมของเหยื่อ เป็นต้น

---

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานจากการถูกระงับหรือคุกคามรังควาน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และคณะกรรมการ คือ รองศาสตราจารย์ ประเสริฐ ตันศิริ และ รองศาสตราจารย์ สุทธิณี รัตนวราห

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดอุทัยธานี

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม ยังมีข้อบกพร่องบางประการทำให้ไม่สามารถนำมาใช้คุ้มครองพยานจากการถูกระงับหรือถูกคุกคามรังควานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับไม่มีกฎหมายกำหนดความผิดเกี่ยวกับการระงับหรือคุกคามรังควานไว้เป็นการเฉพาะ

ประเทศไทยปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นที่กำหนดความผิดฐาน “ระงับหรือคุกคามรังควาน” (Stalking) ไว้โดยเฉพาะ “การระงับหรือคุกคามรังควาน” หมายถึง พฤติกรรมที่มุ่งกระทำต่อบุคคลใดซ้ำ ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางกายภาพหรือออนไลน์ ซึ่งก่อให้เกิดความหวาดกลัวหรือความวิตกกังวลต่อผู้ถูกระงับ ตัวอย่างเช่น การติดตาม ดักฟัง ส่งข้อความไม่พึงประสงค์ หรือข่มขู่แก่คนโดยอ้อมผู้รักหรือบุคคลอื่น

การไม่มีกฎหมายบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับการระงับหรือคุกคามรังควานไว้เป็นการเฉพาะส่งผลให้ผู้เสียหายขาดการคุ้มครองที่เพียงพอ และเจ้าหน้าที่ขาดเครื่องมือดำเนินคดีที่มีประสิทธิภาพ สร้างช่องว่างในการคุ้มครองสิทธิและความปลอดภัยของเหยื่อ ปัจจุบัน การกระทำดังกล่าวอาจตีความครอบคลุมโดยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 392 (การขู่เข็ญให้ผู้อื่นกลัวหรือตกใจ โทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท) และมาตรา 397 (การรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญ โทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 เดือนในบางกรณี) อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติทั้งสองไม่ครอบคลุมลักษณะเฉพาะของการระงับหรือคุกคาม เช่น การเฝ้าติดตามซ้ำ ๆ โดยไม่มี การขู่เข็ญชัดเจน หรือการกระทำที่ทำให้เหยื่อรู้สึกไม่ปลอดภัยแต่ไม่เข้าข่าย “การรังแก” หรือ “ความเดือดร้อนรำคาญ” นอกจากนี้ การตีความคำว่า “คุกคาม” ยังคลุมเครือ เนื่องจากขาดคำนิยามทางกฎหมายที่ชัดเจน และบทลงโทษพิจารณาเป็นรายครั้ง ไม่คำนึงถึงพฤติกรรมต่อเนื่องเมื่อการกระทำบางอย่างไม่เข้าข่ายความผิดตามมาตรา 392 หรือมาตรา 397 ผู้เสียหายจึงไม่อาจได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 เนื่องจากกฎหมายนี้ใช้เฉพาะคดีอาญาเท่านั้น

ในส่วนของประเทศเกาหลีใต้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงโทษอาชญากรรมจากการระงับหรือคุกคามรังควาน ค.ศ. 2021 ซึ่งนิยามความผิดเกี่ยวกับการระงับหรือคุกคามไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 2(1) ครอบคลุมการกระทำ เช่น การติดตาม ส่งข้อความไม่พึงประสงค์ หรือขัดขวางชีวิตประจำวันของเหยื่อ โดยกำหนดโทษจำคุกสูงสุด 3 ปี หรือปรับสูงสุด 30 ล้านวอน (ราว 707,000 บาท) และเพิ่มโทษหากใช้อาวุธถึง 5 ปี หรือปรับ 50 ล้านวอน (ราว 1,180,000 บาท) รวมถึงกำหนดมาตรการคุ้มครองเหยื่อ เช่น ห้ามผู้กระทำเข้าใกล้เหยื่อในระยะ 100 เมตร และบังคับให้ผู้กระทำผิดเข้ารับการบำบัดสูงสุด 200 ชั่วโมง

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยใช้บทบัญญัติทั่วไปที่มีโทษเบา (จำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท) ซึ่งอาจไม่สะท้อนความร้ายแรงของความผิดและไม่เพียงพอต่อการยับยั้งผู้กระทำผิด ในขณะที่เกาหลีใต้มีกฎหมายเฉพาะที่เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินคดีและคุ้มครองเหยื่อ การขาดกฎหมาย

เฉพาะในประเทศไทยจึงเป็นช่องว่างทางกฎหมาย ส่งผลให้เหยื่อเผชิญความหวาดกลัว ความเครียด หรือต้องเปลี่ยนวิถีชีวิต ซึ่งจะเมิดสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน หากไม่แก้ไข อาจนำไปสู่การกระทำผิดที่เพิ่มขึ้นและผู้กระทำไม่เกรงกลัวกฎหมาย

ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่ากรณีที่กฎหมายไทยไม่มีกฎหมายบัญญัติกำหนดความผิดฐานสะกดรอยตามหรือคุกคามรังควานไว้เป็นการเฉพาะจึงเป็นช่องว่างทางกฎหมาย และการใช้บทบัญญัติทั่วไปในประมวลกฎหมายอาญานั้นไม่เพียงพอต่อการจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทำให้รัฐไม่อาจใช้มาตรการคุ้มครองพยานตามกฎหมายได้ เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติกำหนดความผิดดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ ส่งผลกระทบต่อเหยื่อที่ต้องเผชิญกับความหวาดกลัว ความเครียด และอาจต้องเปลี่ยนวิถีชีวิต ย้ายที่ทำงาน ย้ายที่อยู่อาศัยหรือเลิกใช้สื่อโซเชียลมีเดีย หรืออาจได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เป็นการละเมิดหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิความเป็นส่วนตัวอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์อย่างร้ายแรง หากไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้อาจทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวกฎหมาย และส่งผลให้การกระทำความผิดฐานดังกล่าวมีแนวโน้มสูงยิ่งขึ้น

2. ปัญหาเกี่ยวกับไม่มีมาตรการคุ้มครองพยานจากการถูกระงับหรือคุกคามรังควานอย่างเพียงพอ

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติมของประเทศไทยบัญญัติมาตรการคุ้มครองพยานในมาตรา 6 และมาตรา 10 ได้แก่ การรักษาความลับของพยาน และการย้ายที่อยู่หรือจัดหาสถานที่พักอันเหมาะสม การจ่ายค่าเลี้ยงชีพให้แก่พยาน และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการเปลี่ยนแปลงชื่อตัว ชื่อสกุล หลักฐานทางทะเบียน และการช่วยเหลือพยานในด้านต่าง ๆ โดยมีสำนักงานคุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักของรัฐที่รับผิดชอบในการคุ้มครองพยาน มาตรการเหล่านี้สอดคล้องกับหลักการสากลตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ (UNTOC) ข้อ 24 และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในคดีอาชญากรรมองค์กร ซึ่งเน้นความปลอดภัย ความสมัครใจ การรักษาความลับ ความไม่เลือกปฏิบัติ ความรับผิดชอบของรัฐ การสนับสนุนทางสังคม และความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนำไปสู่อาชญากรรมรูปแบบใหม่ เช่น การสะกดรอยตามหรือคุกคามรังควานทั้งทางกายภาพ (เช่น การติดตาม เผ่าดู) และทางออนไลน์ (Cyberstalking เช่น การส่งข้อความไม่พึงประสงค์ คอมเมนต์ในสื่อสังคมออนไลน์ หรือใช้บัญชีปลอมสอดส่อง) มาตรการคุ้มครองพยานของไทยเน้นเฉพาะการคุ้มครองทางกายภาพ เช่น การจัดสถานที่ปลอดภัยหรือย้ายที่อยู่ โดยไม่ครอบคลุมการคุกคามทางออนไลน์หรือการจำกัดสิทธิผู้กระทำผิด ทำให้พยานขาดการคุ้มครองที่เพียงพอ เผชิญความหวาดกลัวและความเครียด ซึ่งกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม

เมื่อเปรียบเทียบมาตรการของประเทศเกาหลีใต้ที่มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงโทษอาชญากรรมจากการสะกดรอยตามหรือคุกคามรังควาน ค.ศ. 2021 ซึ่งกำหนดมาตรการคุ้มครองพยานในมาตรา 3 มาตรา 4 และมาตรา 9 ซึ่งครอบคลุมทั้งทางกายภาพและออนไลน์ เช่น การสั่งขังยั้งการสะกดรอยตามหรือคุกคามรังควาน ห้ามผู้สะกดรอยตามหรือคุกคามรังควานเข้าใกล้เหยื่อหรือครอบครัวภายใน

ระยะ 100 เมตร การติดอุปกรณ์ติดตามอิเล็กทรอนิกส์ต่อผู้สะกดรอยตามหรือคุกคามรังควาน การควบคุมตัวไว้ในห้องขัง และห้ามติดต่อผ่านสื่อสารโทรคมนาคม (เช่น โทรศัพท์ ข้อความ อีเมล) มาตรการเหล่านี้เป็นการจำกัดสิทธิของผู้สะกดรอยตามหรือคุกคามรังควานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มครองเหยื่อทั้งทางกายภาพและออนไลน์

ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่ากรณีที่กฎหมายไทยไม่มีมาตรการคุ้มครองพยานจากการถูกสะกดรอยตามหรือคุกคามรังควานอย่างเพียงพอ หากรัฐไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาจส่งผลให้ประชาชนไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิทธิความเป็นส่วนตัวอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่ควรได้รับการคุ้มครอง ซึ่งหนึ่งในภารกิจและหน้าที่ของรัฐในการรับรองคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิความเป็นส่วนตัวของประชาชน

3. ปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในกระบวนการขอคุ้มครองพยานในคดีอาญา

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม ได้แบ่งมาตรการคุ้มครองพยานเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไป และการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ ซึ่งมีขั้นตอนที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

เริ่มจากขั้นตอนการขอคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 6 ได้กำหนดให้ กรณีพยานไม่รับได้รับความปลอดภัย อาจร้องขอหรือจัดให้พยานได้รับการคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปตามระเบียบที่กำหนด โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้แต่ละหน่วยงานของรัฐมีอำนาจออกระเบียบของตัวเองเกี่ยวกับการแจ้ง การออกคำสั่ง และวิธีการที่เจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นจะให้ความคุ้มครองแก่พยานตามคำร้อง การประเมินพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัย และการขยายและการสิ้นสุดลงของการคุ้มครองพยาน ตัวอย่างเช่น กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้ออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์การแจ้ง วิธีการให้ความคุ้มครอง และการสิ้นสุดการคุ้มครองตามมาตรการทั่วไปแก่พยานในคดีอาญา พ.ศ. 2551 และแก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ออกระเบียบว่าด้วย กำหนดแนวทางปฏิบัติการคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2548 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ระเบียบเหล่านี้กำหนดให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ซึ่งใช้เวลานานและส่วนใหญ่ไม่กำหนดกรอบเวลาชัดเจน ส่งผลให้กระบวนการขอคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปล่าช้านั่นเอง

ในส่วนของขั้นตอนการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษตามมาตรา 9 และกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นและการพิจารณาคำร้องขอใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2548 เมื่อพยานในคดีอาญาที่มีลักษณะความผิดตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา 8 ซึ่งเป็นพยานที่มีความเสี่ยงสูงอาจไม่ได้รับความปลอดภัย ให้ผู้มีอำนาจยื่นคำร้องผ่านสำนักงานคุ้มครองพยานเพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ได้รับมอบหมายพิจารณา รัฐมนตรีต้องสั่งการภายใน 30 วัน นับแต่ได้รับคำร้องจากสำนักงานคุ้มครองพยาน มิฉะนั้นถือว่าปฏิเสธคำร้อง อย่างไรก็ตาม พบว่าขั้นตอนการขอคุ้มครองพยานมีความยุ่งยาก ต้องผ่านผู้บริหารระดับสูง และไม่กำหนดกรอบเวลาให้

สำนักงานคุ้มครองพยานเสนอคำร้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ได้รับมอบหมายพิจารณาไว้ อย่างชัดเจน เพียงระบุให้ทำ “โดยด่วน” ซึ่งไม่เพียงพอต่อความเร่งด่วนของคดีที่มีความเสี่ยงสูง

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเกาหลีใต้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงโทษอาชญากรรมจากการสะกดรอยตามหรือคุกคามรังควาน ค.ศ. 2021 ของเกาหลีใต้ แบ่งมาตรการคุ้มครองเป็น 3 ประเภท ได้แก่ มาตรการฉุกเฉิน มาตรการฉุกเฉินเร่งด่วน และมาตรการชั่วคราว โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจศาลสามารถใช้ มาตรการฉุกเฉิน ได้ทันทีเมื่อได้รับแจ้งเหตุ กรณีฉุกเฉินเร่งด่วน สามารถคุ้มครองชั่วคราวไปพลางก่อน จากนั้นให้ยื่นคำร้องต่อศาลภายใน 48 ชั่วโมง และกรณีมาตรการชั่วคราวเป็นดุลยพินิจของพนักงานอัยการ พิจารณาว่าจะยื่นหรือไม่ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอใช้มาตรการชั่วคราวต่อศาลก็ได้ หากไม่ยื่นคำร้องขอต่อศาล จะต้องแจ้งให้ผู้เสียหายทราบ โดยไม่ชักช้า ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศเกาหลีใต้มีมาตรการที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพกว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจศาลสามารถใช้มาตรการคุ้มครองฉุกเฉินได้ทันที และมีกำหนดเวลาที่ชัดเจนในการพิจารณาคำร้อง รวมถึงการให้ตำรวจและอัยการเป็นหน่วยงานหลักของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับคุ้มครองพยาน แตกต่างจากประเทศไทยที่มีหน่วยงานหลายแห่งที่รับผิดชอบซึ่งทำให้เกิดความยุ่งยากและล่าช้าในกระบวนการขอคุ้มครองพยาน

ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าศึกษาเห็นว่าการศึกษาเห็นว่ากฎหมายไทยไม่ได้บัญญัติกำหนดกรอบระยะเวลาในการขอคุ้มครองพยานไว้อย่างชัดเจน จนทำให้กระบวนการขอคุ้มครองพยานเกิดความล่าช้า รวมถึงขั้นตอนที่ยุ่งยาก พยานอาจต้องเผชิญความหวาดกลัวและความเสี่ยงต่อความปลอดภัย ซึ่งอาจขัดต่อหลักความปลอดภัยของพยานตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (UNTOC) ข้อ 24 และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในคดีอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กร (Good Practices for the Protection of Witnesses in Criminal Proceedings Involving Organized Crime) ได้

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานจากการถูกระงับการสะกดรอยตามหรือคุกคามรังควาน ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้สามารถคุ้มครองพยานจากการสะกดรอยตามหรือคุกคามรังควานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับไม่มีกฎหมายกำหนดความผิดเกี่ยวกับการสะกดรอยตามหรือคุกคามรังควานไว้เป็นการเฉพาะ

ผู้ศึกษาขอเสนอให้ตรากฎหมายเกี่ยวกับการสะกดรอยตามหรือคุกคามรังควาน (Anti-Stalking Law) ไว้เป็นการเฉพาะ โดยบัญญัติคำนิยามของการสะกดรอยตามหรือคุกคามรังควานให้ชัดเจน ครอบคลุมทั้งการกระทำทางกายภาพและทางออนไลน์ รวมถึงการกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดให้สอดคล้องกับหลักการกำหนดโทษอาญา ซึ่งต้องได้สัดส่วนกับลักษณะของการกระทำความผิดและได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดและข่มขู่ยับยั้งให้มิให้ผู้กระทำความผิดซ้ำอีก และยังเป็นการยับยั้งมิให้ผู้อื่นเลียนแบบการกระทำความผิดดังกล่าว นอกจากนี้ ยังเป็นการตัดโอกาสหรือความสามารถมิให้ผู้กระทำความผิดอีกภายในเวลาที่อยู่ในเรือนจำ

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับ ไม่มีมาตรการคุ้มครองพยานจากการถูกระงับหรือถูกคุกคามรังควานอย่างเพียงพอ

ผู้ศึกษาขอเสนอให้เพิ่มเติม พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ดังนี้

มาตรา 2 เพิ่มคำนิยามของ การระงับหรือถูกคุกคามรังควาน

“การระงับหรือถูกคุกคามรังควาน หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่ไม่พึงประสงค์และมุ่งกระทำต่อบุคคลอื่น โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกวิตกกังวลหรือหวาดกลัวไม่ว่าทางกายภาพหรือออนไลน์”

มาตรา 6/1 “ในกรณีที่พยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย และถูกระงับหรือถูกคุกคามรังควานจากผู้อื่น พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา ศาล หรือสำนักงานคุ้มครองพยาน แล้วแต่กรณี หรือตามที่พยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องได้ร้องขอ อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอใช้มาตรการชั่วคราว ดังนี้

(1) ห้ามมิให้ผู้ระงับหรือถูกคุกคามรังควานเข้าใกล้พยาน สามี ภรรยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของพยาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน หรือ ภายในระยะ 100 เมตร

(2) ห้ามมิให้ผู้ระงับหรือถูกคุกคามรังควานเข้าถึงพยาน สามี ภรรยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของพยาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานผ่านทางออนไลน์

(3) ควบคุมหรือติดตามผู้ระงับหรือถูกคุกคามรังควานโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

(4) ควบคุมหรือกักขังผู้ระงับหรือถูกคุกคามรังควานในสถานที่กักกันหรือห้องขังของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การดำเนินการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด”

มาตรา 6/2 “เมื่อศาลเห็นว่ามีความสมควรในการใช้มาตรการชั่วคราวตามมาตรา 6/1 ให้ศาลมีคำสั่งใช้มาตรการชั่วคราวตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ มีกำหนดไม่เกินสามเดือน กรณีตามมาตรา 6/1 อนุมาตรา

(1) (2) (3) และไม่เกินหนึ่งเดือนกรณีตามมาตรา 6/1 อนุมาตรา (4) ในกรณีหากมีความจำเป็นต้องขยายระยะเวลาในการคุ้มครองพยานตามมาตรา 6/1 ศาลอาจขยายระยะเวลาของมาตรการชั่วคราวได้สูงสุดไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

วิธีการไต่สวนคำร้องและการพิจารณาคำร้องให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา”

2.3 ปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในกระบวนการขอคุ้มครองพยานในคดีอาญา

ผู้ศึกษาขอเสนอให้แก้ไข มาตรา 6 วรรคหนึ่ง จากเดิม

“การแจ้ง การออกคำสั่ง และวิธีการที่เจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นจะให้ความคุ้มครองแก่พยานตามคำร้อง การประเมินพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัย และการขยาย และการสิ้นสุดลงซึ่ง

การคุ้มครองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดโดยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือหัวหน้าของหน่วยงานของรัฐของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี”

แก้ไข มาตรา 6 วรรคหนึ่ง แก้ไขเป็น

“การแจ้ง การออกคำสั่ง และวิธีการที่เจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นจะให้ความคุ้มครองแก่พยานตามคำร้อง การประเมินพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัย และการขยาย และการสิ้นสุดลงซึ่งการคุ้มครองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยให้พิจารณาคำร้องขอคุ้มครองพยานให้แล้วเสร็จภายใน สี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่ได้รับคำร้องหรือคำขอ”

แก้ไข มาตรา 9 จากเดิม

“เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าพยานจะไม่ได้รับความปลอดภัย พยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้อง พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา หรือพนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา อาจยื่นคำร้องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เพื่อขอใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน ทั้งนี้ ต้องได้รับความยินยอมของพยานด้วย

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายพิจารณาสั่งการโดยด่วน ถ้ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าพยานจะไม่ได้รับความปลอดภัย ก็ให้สั่งให้ใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง และการดำเนินการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

แก้ไข มาตรา 9 แก้ไขเป็น

“เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าพยานจะไม่ได้รับความปลอดภัย พยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้อง พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา หรือพนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา อาจยื่นคำร้องต่อสำนักงานคุ้มครองพยานเพื่อขอใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน ทั้งนี้ ต้องได้รับความยินยอมของพยานด้วย

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานคุ้มครองพยานพิจารณาสั่งการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำร้องหรือคำขอ ถ้ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าพยานจะไม่ได้รับความปลอดภัย ก็ให้สั่งให้ใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง และการดำเนินการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

เพิ่มเติม มาตรา 13/1 วรรคสอง

“ในกรณีพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัยและมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา ศาล หรือสำนักงานคุ้มครองพยานอาจดำเนินการคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปไปพลางก่อนก็ได้ ทั้งนี้ต้องได้รับความยินยอมของพยานด้วย”

เอกสารอ้างอิง

เอกสารภาษาไทย

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. **คู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองพยาน เล่ม 2.**

คณิต ฅ นคร. **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.** พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2566.

จิตติ ดิงศภักดิ์. **คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนัก
อบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2522.

ชุลีพร น่วมทะนง. “สิทธิมนุษยชนกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล”. **วารสารศาลรัฐธรรมนูญ** 18, 52
(มกราคม-เมษายน 2559): 46.

ต่อพงษ์ กิตติยานุพงศ์. **ทฤษฎีสิทธิขั้นพื้นฐาน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2562.

ทิพาพร นะมาตร์. “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว: ศึกษากรณีสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ”.

วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2551.

นภารัตน์ วรรณรัตนสูตร. “หลักการพื้นฐานสิทธิมนุษยชน”. การอบรมเชิงปฏิบัติการวิทยากรกระบวนการ
สิทธิมนุษยชน. บรรยาย ณ โรงแรมบุรีศรีภู บูติกโฮเต็ล จังหวัดสงขลา, 20 กุมภาพันธ์ 2563.

บรรเจิด สิงคะเนติ. **หลักพื้นฐานสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.** พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ: วิญญูชน
, 2567.

ปกป้อง ศรีสนิท. **กฎหมายอาญาชั้นสูง.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2566.

ปิยพร ลีลาวิลาชัย. “การกำหนดความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ”. การค้นคว้าอิสระนิติศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2563.

ผจญ คงเมือง. **คอลัมน์กฎหมายกับการพัฒนา** [online]. Available URL:

<https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/885749>, 2568 (เมษายน, 1).

เพจเฟซบุ๊ก หนูมินตันทาสดกระดาน. (ยาม)โรครจิตคุกคามหนักขึ้นเรื่อย ๆ หนูเจอแบบนี้มา2ปีแล้วละ
[Online]. Available URL: https://web.facebook.com/story.php?story_fbid=758572999051111&id=100046952533284&mibextid=q5o4bk&_rdc=1&_rdr, 2568
(มีนาคม, 20).

วีระพงษ์ บุญโญภาส. “แนวคิดการคุ้มครองพยานในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา
พ.ศ.2546”. **วารสารกฎหมาย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** 25, 2 (ณัฐธันวาคม 2549): 279-280.

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. **สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ.** กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2538.

สาวตรี สุขศรี. “การคุ้มครองความปลอดภัยของพยานบุคคลในคดีอาญา”. **วารสารนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์** 31, 3 (กันยายน 2544): 697.

สาวตรี สุขศรี. “อาชญากรรมความรุนแรงบนอินเทอร์เน็ต”. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 47, 2 (มิถุนายน 2561): 274.

อัจฉริยา ชูตินันท์. “หลักการกำหนดความผิดอาญาและหลักการกำหนดโทษอาญาในการตรากฎหมาย”. วารสารสุทธิปริทัศน์ 35, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2564): 34-35.

อุดม รัฐอมฤต และคณะ. การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2544.

แอล คูปลาตร์ และวิจิตร ลุติตานนท์. กฎหมายลักษณะพยานและจิตตวิทยา. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2561.

เอกสารต่างประเทศ

Bangkok Post. **Cypriot 'stalker' arrested for pursuing Thai ex** [Online]. Available URL: <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/2828278/cypriot-stalker-arrested-for-pursuing-thai-ex>, 2568 (มีนาคม, 20).

Bangkok Post. **Police arrest stalking and rape suspect** [Online]. Available URL: <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/2786850/police-arrest-stalking-and-rape-suspect>, 2568 (มีนาคม, 20).

Domestic Violence Services Network Inc. **January 2024: Stalking – Stats, tactics,& impacts** [Online]. Available URL: <https://www.dvsn.org/january-2024-stalking-stats-tactics-impacts>, 2568 (มีนาคม, 20).

Gross Elana Lyn. **Taylor Swift Stalker Sentenced To 30 Months In Prison** [Online]. Available URL: <https://www.forbes.com/sites/elanagross/2020/09/16/taylor-swift-stalker-sentenced-to-30-months-in-prison/#304e32757f09>, 2568 (มีนาคม, 20).

Henry Campbell Black. **Black’s Law Dictionary**. 4th Edition. Minnesota: West Publishing Company, 1968.

Henry Campbell Black. **Black’s Law Dictionary**. 5th Edition. 14th Reprint. Minnesota: West Publishing Company, 1989.

Herbert L. Packer. **The Limits of the Criminal Sanction**. California: Stanford University Press, 1968.

Paul E. Mullen, Michele Pathé and Rosemary Purcell. **Stalkers and their Victims**. New York: Cambridge University Press, 2000.

Samuel D. Warren and Louis D. Brandeis. “The Right to Privacy”. **Harvard Law Review** 4, 5 (15 Dec. 1890): 193.

- Stalking Prevention, Awareness, & Resource Center. **General stalking infographic** [Online]. Available URL: <https://www.stalkingawareness.org/wp-content/uploads/2022/04/General-Stalking-Infographic.pdf>, 2568 (20 มีนาคม).
- Stalking Risk Profile. **Types of Stalking** [Online]. Available URL: <https://www.stalkingriskprofile.com/what-is-stalking/types-of-stalking>, 2568 (เมษายน, 1).
- Stalking Risk Profile. Impact of stalking on victims [Online]. <https://www.stalkingriskprofile.com/victim-support/impact-of-stalking-on-victims>, 2568 (เมษายน, 4).
- Suk Gyeong-Min and Woo Ji-Won. Stalking indictments skyrocket after legal revisions, but concerns over scope emerge [Online]. Korea JoongAng Daily. Available URL: <https://koreajoongangdaily.joins.com/news/2024-07-10/national/socialAffairs/Concerns-emerge-as-stalking-indictments-skyrocket-after-legal-revisions/2086219>, 2568 (เมษายน, 29).
- United Nations Office on Drugs and Crime. **Good Practices for the Protection of Witnesses in Criminal Proceeding Involving Organized Crime** Vienna: Vienna International Centre, 2008.
- U.S. Marshals Service. **Witness Security** [Online]. Available URL: <https://www.usmarshals.gov/what-we-do/witness-security>, 2568 (มีนาคม, 30).